Teknologiateollisuus

Viite: Sähköpostitse saapunut asiantuntijapyyntönne 4.10.2021
VaV työ- ja elinkeinojaosto 15.10.2021 klo 8:30

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022 (HE 146/2021 vp)

Teema: Toimenpiteet ja haasteet hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi vuoden 2022 talousarvioesityksessä (PL 32)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Tiivistelmä lausuntomme pääviesteistä:

- Teknologiateollisuus ry:n mielestä panostus energiatukimäärärahoihin on riittävä ja tukee hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden saavuttamista tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Erityisen tärkeää on panostaa uusien ratkaisujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI) sekä koe-, pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin kuten talousarvioesityksessä on esitetty.
- Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistamisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinvestointien tukemiseen mukaan lukien sähköinen liikenne ja vetyteknologia.
- Kaikki hankkeet valitaan avointen hakuprosessien ja kilpailutuksen kautta, mikä on oikea ja tärkeä menettelytapa.
- Teollisuuden sähköistämistuen määräraha 47,5 miljoonaa euroa on riittämätön ottaen huomioon päästöoikeuksien hinnan nopean kallistumisen.
- Kiertotalouden ekosysteemien ja osaamisalustojen kehittämisrahoitus (1 milj. euroa) tulee palauttaa vuoden 2022 budjettiin ja varmistaa sen jatkuvuus.

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Lausunto

Valtioneuvosto antoi 27.9.2021 eduskunnalle hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2022. Keskitymme tässä lausunnossamme työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan (PL 32) ja edelleen teemaan *Toimenpiteet ja haasteet hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden edistämiseksi*.

Tavoitteena digivihreä kiihdytys koronan jälkeen

Teknologiateollisuus ry:n tehtävä on rakentaa teknologiayrityksille edellytyksiä menestyä ja luoda kestävästi arvoa. Visiomme mukaan vuonna 2030 ihmisen toiminta on tasapainottumassa maapallon kantokyvyn kanssa samaan aikaan kun Suomi on maailman kärkeä kestävän teknologian kehittämisessä ja kestävässä arvonluonnissa.

Teknologiateollisuus on sitoutunut tavoittelemaan hiilineutraalia Suomea vuoteen 2035 Teknologiayritykset pyrkivät osaltaan kohti näitä tavoitteita toteuttamalla toimialan omassa vähähiilisyystiekartassa tunnistettuja toimia. Samalla kun teknologiayritykset pystyvät vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä erittäin merkittävästi, voivat ne tarjota Suomelle lupaavaa vientipotentiaalia kymmenien miljardien arvosta. Siirtymä edellyttää vakaata toimintaympäristöä ja globaalisti reilut pelisäännöt, joiden myötä syntyy kyky ja halu tehdä kaksoissiirtymän tarvitsemat, jopa kymmenien miljardien eurojen investoinnit vielä kuluvan vuosikymmenen aikana.

Suomalaiset yritykset ovat jo nyt monella alalla teknologisen kehityksen eturintamassa. Kädenjäljen kasvattajana jatkuvat tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanokset ovat kuitenkin elintärkeitä. Niiden rinnalla tarvitaan myös panostuksia yritysten jatkuvaan uusiutumiseen ja osaamisen kehittämiseen myynnin ja markkinoinnin taitoja unohtamatta.

Yksityiskohtaiset kommentit

32.20 Uudistuminen ja vähähiilisyys

Uudistuminen ja vähähiilisyyden määrärahoiksi ehdotetaan 1,305 miljardia euroa, jossa on seitsemän miljoonaa euroa lisäystä vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon nähden. Määrärahoilla vauhditetaan siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta sekä lisäämällä uusiutuvien energialähteiden osuutta energian käytössä.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ehdotetaan Business Finlandille 572,5 miljoonan euron valtuuttaa, jossa on lisäystä 236,1 miljoonaa euroa vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon nähden. Lisäys aiheutuu EU:n elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanosta.

Energiatuen valtuudeksi ehdotetaan 546 miljoonaa euroa, jossa on lisäystä 386 miljoonaa euroa vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon nähden. Lisäys aiheutuu EU:n elpymis- ja

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

palautumissuunnitelman rahoituksen ehdotetusta kohdistumisesta investointeihin energiainfrastruktuureihin, uuteen energiateknologiaan, vähähiiliseen vetyyn sekä teollisuuden sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen. Energiatukimomentille myönnetään määrärahaa 230,56 miljoonaa euroa, jota saa käyttää investointeihin ja selvityksiin, jotka tukevat uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista tai niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa. Lisäksi määrärahaa saa käyttää liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin sekä biopolttoaineisiin liittyvään uuteen teknologiaan. Energiatuen myöntämisvaltuudesta on varattu 127 miljoonaa euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen ja 47,5 miljoonaa euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistamisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen biopolttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinvestointien tukemiseen mukaan lukien sähköinen liikenne ja vetyteknologia. Määrärahaa voidaan käyttää myös Suomessa toteutettaviin Important Project of Common European Interest (IPCEI) suurten demonstraatiohankkeiden toteuttamiseen.

Energiatukea kohdennetaan myös suurten kaupunkien lämmittämisen vähähiilisyyttä edistäviin ja erityisesti myös muuhun kuin polttoon perustuviin uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin.

Energiatuen määrärahasta 111,48 miljoonaa euroa ja myöntämisvaltuudesta 453,2 miljoonaa euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia investointeja energiainfrastruktuuriin ja uuteen energiateknologiaan sekä vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen. Investoinnit suunnataan uusiutuvan energian tuotantoon ja energiansiirtoon siten, että ne mahdollistavat kasvihuonekaasujen vähentämisen. Investointeja tehdään uusiutuvan energian eri tuotantomuotoihin, kuten merituulivoimaan ja teollisen kokoluokan aurinkoenergiaan. Energiajärjestelmiä ja varastointia koskevat hankkeet pyrkivät edistämään ratkaisuja, joilla vähennetään fossiilisen energian käyttöä energiajärjestelmissä ja edistetään energiajärjestelmän integraatiota. Vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämisellä pyritään mahdollistamaan puhtaalla energialla tuotetun vedyn tuotanto, hyödyntäminen ja skaalaaminen ja ratkaisut hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen power-to-x -polttoaineiden ja -kemikaalien valmistuksessa. Vihreän siirtymän ja digitalisaation vaatimukset otetaan huomioon hankkeiden rahoituspäätöksissä.

Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistämiseen myönnetään 13,2 miljoonaa euroa. Tuen tavoitteena on lisätä suuritehoisten latausasemien määrää vähintään 376 asemalla, joukkoliikenteen latauspisteiden määrää vähintään 417 pisteellä, paineistetun kaasun tankkausasemien määrää vähintään 25:llä ja nesteytetyn kaasun tankkausasemien määrää vähintään 14:llä vuoden 2024 loppuun mennessä. Määrärahan osalta on varmistettava, että se vastaa fossiilittoman tiekartan edellyttämää volyymiä.

Öljylämmityksestä luopumiseen suunnataan 1,1 miljoonaa euroa osana elpymisrahoitusta.

Teknologiateollisuus ry:n mielestä panostus energiatukimäärärahoihin on riittävä ja tukee hiilineutraalin Suomen ja ilmastotavoitteiden saavuttamista tarkoituksenmukaisella tavalla. Erityisen tärkeää on panostaa uuden energia- ja vähähiiliteknologian tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoimintaan sekä koe-, pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin kuten talousarvioesityksessä on esitetty. Kaikki hankkeet valitaan avointen hakuprosessien ja kilpailutuksen kautta, mikä on oikea ja tärkeä menettelytapa.

Teollisuuden sähköistämistuen osalta määrärahataso 47,5 miljoonaa euroa jää riittämättömäksi ottaen huomioon päästöoikeuksien hinnan nopean kallistumisen. Päästöoikeuksien hinta on yhdessä vuodessa noussut tasolta 25 euroa/tonni 60 euroon/tonni, joka on osaltaan merkittävästi nostanut sähkön markkinahintaa. Sähköistämistukeen pitäisi varata ainakin kaksinkertainen määräraha nykyiseen talousarvioesitykseen verrattuna.

Kiertotalouden ekosysteemien ja osaamisalustojen kehittämisen rahoitus esitetään lopetettavaksi kokonaan, mikä on hyvin valitettavaa. Rahoituksen jatkuvuus tulisi varmistaa ja määräraha (1 milj. euroa) palauttaa vuoden 2022 budjettiin. Kiertotalouden vauhdittamiseen kohdistuu paljon odotuksia erityisesti keväällä vahvistetun kiertotalouden strategista ohjelmaa koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen myötä. Eri toimijoiden osaamisen vahvistaminen ja neuvonta ovat avainroolissa hyvien käytäntöjen luomisessa ja jakamisessa. Tätä tavoitetta toki osaltaan tukee tuki- ja elpymisvälineen kautta jatkuvan oppisen uudistamiseen ohjattava noin 2 miljoonan euron määräraha, josta 5 % kohdennetaan vihreitä taitoja vahvistavaan koulutukseen ja 15 % digitalisaatiovalmiuksia parantavaan koulutukseen.

Lisätiedot:

Johtaja Helena Soimakallio
sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi
puhelin: 040 - 550 7706